

Utveckling Hälsingebygden

Lokal utvecklingsstrategi 2023-2027

Remissversion

REMISS

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Syfte	4
2	Landsbygdsutveckling genom Leader.....	4
3	Strategins framtagning/process för framtagning av remissversionen	4
4	Utvecklingsområdet	6
4.1	Tabell med statistik	6
4.2	Områdesbeskrivning	6
4.2.1	Natur- och kulturreсурser	7
4.2.2	Näringsliv och arbetslöshet	8
4.2.3	Föreningslivet.....	9
4.2.4	Service och infrastruktur	9
4.3	Behov och utvecklingsmöjligheter.....	10
5	Mål och insatsområden	13
5.1	Vision	14
5.2	Övergripande principer	14
5.3	Övergripande mål.....	15
5.3.1	Ökad samverkan.....	15
5.3.2	Förbättrad friskhet och hälsa	16
5.3.3	Bevarat och ökat antal invånare	16
5.3.4	Stärkt kompetensutveckling	16
5.3.5	Bevarade och fler arbets- och sysselsättningstillfällen.....	17
5.4	Insatsområden	17
5.4.1	Smarta landsbygder för alla	17
5.4.2	Attraktiva natur- och kulturmiljöer (livskvalitet) för besökare och invånare	18
5.4.3	Passionerat entreprenörskap.....	18
6	Nästa steg	19

Bilagor

1. SWOT-analys

1 Inledning

För tillfället pågår strategidesign av en ny lokal utvecklingsstrategi för Utveckling Hälsingebygdens utvecklingsområde inför programperioden 2023-2027. Denna kommer ligga som grund för de lokala initiativ och projekt som kommer beviljas med medel från Leader (Landsbygdsfonden) under programperioden.

Denna remiss beskriver syftet med utvecklingsstrategin, vad landsbygdsutveckling genom Leader innebär, metodik för framtagandet av strategin, beskrivning av utvecklingsområdet, vilka behov och utvecklingsmöjligheter som finns inom området samt förslag på vision, insatsområden och övergripande mål. Tillhörande remissen finns även en Nulägesanalys (inkl. SWOT¹) vilket är bifogad som bilaga 1.

Arbetet med att ta fram strategin följer Jordbruksverkets styrda regelverk om hur en bred demokratisk process ska fånga lokala behov och möjligheter och utmynna i nya mål och insatsområden för att få en blomstrande landsbygdsutveckling.

Det övergripande målet för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) – landsbygdsfonden, är att modernisera sektorn genom att främja och utbyta kunskap, innovation och digitalisering i jordbruket och landsbygdsområden.

En framgångsfaktor för lyckat strategiarbete bygger på underifrånperspektivet och den breda demokratiska processen för insamling av behov, möjligheter och potential av utvecklingsområdet. En annan framgångsfaktor är förankringen av det förslag till vision, insatsområden och övergripande mål som du här har framför dig i skriftligt format samt det öppna Webinar som planeras den 17 augusti 2021 kl 17:00, där vi går igenom innehåll i utvecklingsstrategin.

Remissperioden är mellan den 2021-06-14 och 2021-08-31. Under denna tid får alla som vill möjlighet att återkoppla med frågor eller tankar om utkastet.

Vi vet att ju längre varje krona cirkulerar i det lokalekonomiska kretsloppet desto bättre mår utvecklingsområdet. Innehåller strategin delar som dina tankar, idéer och kommande initiativ faller inom? Har vi missat något område som vi behöver komplettera med?

Efter det slutgiltiga datumet kommer inkomna reflektioner sammanställas och rapporten att justeras och slutföras. Rapporten ska skickas in till Jordbruksverket senast den 15 oktober 2021.

¹ SWOT är en akronym som baserar på de fyra orden Strengths (styrkor), Weaknesses (svagheter), Opportunities (möjligheter) och Threats (hot) som är centrala i analyserat område

1.1 Syfte

Syftet med den lokala utvecklingsstrategin är att den ska vara ett strategiskt verktyg och ge vägledning för utvecklingsområdet Hälsingebygden och inspirera till en smart, inkluderande och långsiktig hållbar landsbygdsutveckling. Med stöd i utvecklingsstrategin ska innovationer med bas i Hälsingland unika natur- och kulturområde förvaltas och utvecklas. Utvecklingsstrategin ska användas för att styra LAG's arbete med prioriteringar och urval av ansökningar.

Denna remiss har som syfte att säkerställa relevans av innehåll i definition av övergripande mål och insatsområden.

2 Landsbygdsutveckling genom Leader

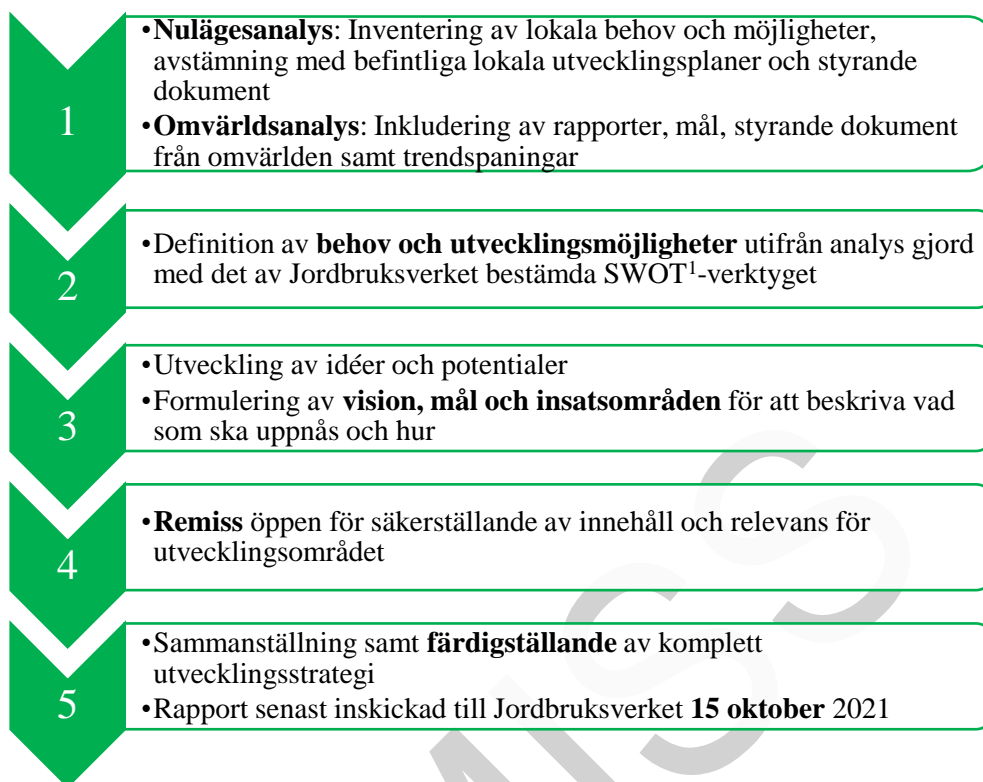
Denna strategi bidrar till utveckling av den lokala landsbygden genom Leadermetoden. Lokalsamhället har varit delaktiga i framtagandet och strategin genomförs i samverkan mellan privata, ideella och offentliga aktörer. Leader är ett verktyg för landsbygdsutveckling inom EU och Sverige, därmed bidrar strategin även till den regionala och nationella landsbygdsutvecklingen.

Strategin utgår ifrån det lokala perspektivet där analys av områdets utvecklingsbehov och möjligheter samt samordning med andra handlingsplaner och utvecklingsstrategier i området ligger till grund för strategins mål och insatsområden. Eftersom Leader finansieras av stöd från EU genom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling är målen i strategin också utformade att rymmas inom målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Urvalskriterier och processer för projekturval är utformade att stödja strategins mål och insatsområden. På så sätt bidrar alla projekt som prioriteras genom denna strategi både till den lokala utvecklingen av området och till målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

3 Strategins framtagning/process för framtagning av remissversionen

Metodiken för framtagande av utvecklingsstrategin styrs av Jordbruksverkets process för framtagning av utvecklingsstrategier.

Inledningsvis analyseras förutsättningarna för utvecklingsområdet och identifiering av lokala behov och möjligheter genom en nuläges- och omvärldsanalys.

Två web-enkäter har legat tillgängliga och öppna för att säkerställa en bred demokratisk process för alla som vill ska erbjudas delta. En av enkäterna var specifikt riktade mot unga vuxna (16-25 år). Dessa digitala enkäter har tillsammans med två digitala dialogträffar haft till syfte att skapa delaktighet, engagemang och möjlighet att göra inspel i processen att identifiera lokala behov, möjligheter och forma framtida strategis innehåll för utvecklingsområdet. Enligt Jordbruksverkets process har SWOT¹ används som analytiskt verktyg.

Sammantaget har närmare 250 personer varit delaktiga och involverade i processen av framtagandet av utvecklingsstrategin. Dialogträffar och enkäterna identifierade bygdernas behov, svårigheter och möjligheter samt skapade en definition och riktning av vart vi önskar vara på väg.

Ett transparent förhållningssätt har tillämpats genom framtagningsprocessen. För att synliggöra information har digitala informationskanaler såsom hemsida med separat blogg för strategiarbetet, sociala kanaler, web-enkäter nyttjats.

Till dialogträffar och enkäter var allmänheten inbjuden. Riktade inbjudningar skickade även ut till, av oss, identifierade nyckelaktörer. Inbjudan till enkät och dialogträffar har gått via hemsida/blogg, sociala medier (Facebook), genom muntill-mun-metoden samt via de kontaktnät som alla inblandade haft att tillgå.

En utgångspunkt i strategiarbetet har varit att stämma av gentemot befintliga regionala och lokala planer. Agenda 2030 har också varit vägledande för att ange färdriktningen för strategin.

Efter tematisk sammanställning av material från enkät samt workshop har styr-/strategigruppen tillsammans fastställt lämpliga insatsområden och en gemensam vision mot bakgrund av bygdernas önskemål.

4 Utvecklingsområdet

4.1 Tabell med statistik

Områdets storlek	Antal invånare	130 828	
	Storlek i km ²	17 715	
	Invånare per km ²	7,4	
Befolkningsstruktur	Andel av befolkningen som är utrikes född	10,9	
	Andel av befolkningen i intervallerna (%):	Kvinnor	Män
	0-14 år	8,3	8,9
	15-24 år	4,0	4,8
	25-44 år	10,2	10,9
	45-64 år	12,8	13,0
65- år	14,1	13,0	

4.2 Områdesbeskrivning

Denna beskrivning av området ska göras så saklig som möjligt och inbegriper både det geografiska området och den befolkning som omfattas av strategin. Beskrivningen rör både de natur- och kulturresurser som finns i området, gränser till eventuella grannområden samt även struktur av näringsliv, föreningsliv, service och infrastruktur samt deras förändring över de senaste åren. Beskrivningen kan också omfattas av områdets förutsättningar vad gäller livskvalitet, lokal anda och de sociala förutsättningarna med mera.

Geografiskt område

I Hälsingland känner vi en stark tillhörighet och en stark identitet. Utveckling Hälsingebygden förväntas i nästa programperiod omfatta hela landskapet Hälsingland, med kommunerna Ovanåker, Bollnäs, Söderhamn, Hudiksvall, Nordanstig, Ljusdal samt området Östra Härjedalen.

Lingbo (tillhörande Ockelbo kommun) men lokaliserat i Hälsingland tillhör ett annat Leaderområde (i nuvarande programperiod kallat Utveckling Gästrikebygden). Förutom gränsen till Gästrikland gränsar Utveckling Hälsingebygden till Leader Sjö, Skog&Fjäll samt Leader Mittland Plus. Gränsöverskridande samverkan berör ofta lokal utveckling, besöksnäring, friluftsliv eller idrottsliv eller naturvård.

Områdets folkmängd uppgår till 130 828 invånare fördelat på 17 500km². Endast sex av sammanlagt 47 tätorter har mer än 3000 invånare (Ljusdal, Edsbyn, Iggesund, Hudiksvall, Söderhamn och Bollnäs). Befolkningsstätheten uppgår till sju invånare per kvadratkilometer.

4.2.1 Natur- och kulturreсурser

Hälsingebygden kännetecknas av en stark gemenskapskänsla. Även om gränser flyttats fram och åter under tidernas lopp har de starka banden mellan hälsingarna bestått. Bygden består av en smälta av skogsbygd, jordbruksbygd och kust. Den uppvisar häri-genom en sällsynt rikedom av olika naturtyper, som påverkat människorna och frammanat en rik kultur. Någon uttryckte det så att inom bygden är det ”nära till allt”.

Hälsingebygden har under gångna sekler varit ett rikt område. Större delen låg under Litorinahavet, som avsatte bördiga leror lämpliga för jordbruk. Skogen i området är av högsta kvalitet och förhållandevis snabbvuxen. Jord- och skogsbruk har lagt grunden för de rikedomar som präglade landskapet, där de stora bondeslotten – Hälsingegårdarna – är ett tydligt exempel på detta. Sju av alla dessa fantastiska gårdar är klassificerat som ett världsarv enligt UNESCO.

Landskapsblomman linet är starkt förknippat med det agrara landskapet och trots avsaknad av odling i landskapet är det en kulturbärare in i vår tid.

Utmed kusterna var fisket – särskilt strömmingsfisket – rikt och säljakten från skär och holmar bidrog till folkets försörjning. I senare tider utvecklades handel, hantverk och industri i kustens städer.

Strömmande vattnet och de många sjöarna har haft den största betydelsen för utvecklingen av såväl småindustri som sedermera större industrier. När människorna lärde sig att ta vara på vattenkraften utvecklades företagandet. Flotningen är sedan länge borta, men vattnet har fortfarande sin betydelse för

kraftförsörjningen genom de många kraftverk – stora och små – som finns runtom i landskapet.

Tillgången på skogsråvara och järn från Bergslagen gav upphov till många hyttor och bruk. Under 1800-talet byggdes skogsindustrin upp i form av sågar för export av sågat virke, liksom av massfabriker och pappersbruk och ännu idag ser vi många framgångsrika, nationella och internationella företag, som är driven ur skogen som resurs.

I Hälsingland har vi en spännande variation av olika naturtyper. Här samsas skogar och odlingslandskap med sjöar, betesmarker och ängar. Klapperstensfälten vid kusen utgör minnesmärken av forna havsstränder och har sin egen, säregna flora. Bygden präglas av en stark kulturell identitet. Beläget mitt i Sverige, genomflutet av Ljusnan som en sammanbindande länk, framstår Hälsingebygden som ett tvärsnitt av vad Sverige har att erbjuda.

Att vara nära staden men ändå ha naturen och vildmarken runt hörnet är något som många ser som speciellt för området, vilket skapar en attraktiv miljö för både bofast och besökande.

4.2.2 Näringsliv och arbetslöshet

I Hälsingland finns, såsom ovan beskrivet, ett starkt arv från jorden och skogen, vilket resulterat att vi idag har många framgångsrika nationella och internationella företag vilka härstammar från skogsindustrin. Ett starkt näringsliv är en förutsättning för den ekonomiska utvecklingen, skapande av arbetstillfällen och kapital för investeringar inom utvecklingsområdet.

Trots att de senaste årens strukturomvandling på arbetsmarknaden lett till en större tjänstesektor så är sektorn låg inom utvecklingsområdet, samtidigt som vi har en stor industrisektor. Strukturomvandlingen pågår, vilket skapar både möjligheter och utmaningar. Digitalisering och hållbarhet, med fokus på energi och miljö ställer krav på omställning.

Arbetsmarknaden inom området står inför stora utmaningar med en relativt hög arbetslöshet samtidigt som det är brist på arbetskraft inom många yrken. En bättre matchning mellan arbetskraftens kompetens och arbetsmarknadens behov och en bättre användning av den kompetens som finns i arbetskraften är viktiga aspekter för att minska bristen på arbetskraft och undvika att personer hamnar utanför arbetsmarknaden.

En framgångsfaktor för hela området är att skapa bra förutsättningar för företagande och företagsetableringar, samt skapa vilja och mod för att fortsätta investering i vårt område. Det identifierade gap för kompetens som återfinns i området måste täppas till genom kompetensutveckling samt uppmuntran till vidare studier.

4.2.3 Föreningslivet

I området finns ett stort antal aktiva föreningar för människor i olika åldrar. Framgångsrika är de föreningar med tydlig vision, de som skapar stor delaktighet och har en tydlig värdegrund för vad det gör och vad de står för. Speciellt framgångsrika är de föreningar som har etablerat barn- och ungdomssektioner som tillvarata deras intressen, ståndpunkter och idéer. Det finns en uttalad önskan från unga i området att de vill släppas in i föreningslivet, men inte riktigt alltid tillåts. Här måste den äldre generationen våga öppna upp för strukturella förändringar och nya tankesätt för att möta morgondagens behov och utmaningar då föreningslivet inom området är oerhört viktigt för hela bygden. Både för att fortsätta utveckla dess egen verksamhet, även för att främja en trygghet i samhället och finna värdefull tillhörighet och aktivitet för många individer.

Omskrivningen av det övergripande samhällskontraktet innebär att det ställs högre krav på föreningarna att verka som partner och leverera samhällsnytta och verksamhet utanför deras kärnkompetens och verksamhetens idé och ibland även kompetens. Pengarna hos föreningarna räcker ofta in till och behovet av ekonomiskt stöd är stort hos ett flertal föreningar.

Karakteristiskt för området är att vi har många engagerade drivkrafter, så kallade eldsjälar. Individer med stor glöd och passion att utveckla både föreningar, verksamheter och en levande landsbygd. Farhågan är dock att dessa individer engagerar sig inom många föreningar och risken att bränna ut eldsjälarna är stor.

4.2.4 Service och infrastruktur

Kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att leva, verka och bo. Service kan omfatta allt från att tillhandahålla dagligvaror och drivmedel eller andra kommersiella services såsom leverans av paket eller ombud. För att upprätthålla servicenivån krävs i många bygder speciella lösningar och det är inte sällan som ekonomiska föreningar övertar drift för att säkra services tillgänglighet. Nedläggningar kan ha stora följder för enskilda bygder

Begreppet infrastruktur omfattar digital uppkoppling samt transport av varor, personer och tjänster. Utbyggnationen av bredband har tagit fart, men tillgången till fiber är relativt ojämn runt om i området. På flera platser bildas lokala föreningar för att driva och finansiera utbyggnaden. Där fiber finns utgör det en betydande förutsättning för att leva och verka, där det saknas uppstår det dessvärre en rejäl begränsning.

Väg- och järnvägsnät till och inom området upplevs i många fall som undermåliga vilket påverkar både för lokalbefolkningen och för besökare samt för nyetableringar av företag och organisationer.

4.3 Behov och utvecklingsmöjligheter

Som bas för den samlade bilden av behov och utvecklingsmöjligheter inom området ligger genomförd nuläges- och omvärldsanalys samt värdefull input i genomförda workshops, dialogträffar. Behoven och möjligheten representerar hela utvecklingsområdet. Mot bakgrund av behoven och möjligheterna har mål och insatsområden utformats för Utveckling Hälsingebygden.

Hållbar utveckling är utgångspunkten för all landsbygdsutveckling. Med hållbart menas att arbetet ska bidra till att nuvarande och kommande generationers livsvillkor och behov uppfylls utan att äventyra ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden. Det handlar om människors lika rätt till ett bra liv och därmed också om förhållanden mellan individer och bygder. Att ta hänsyn till dagens behov och till kommande generationer innebär också att ta hänsyn till omvärlden.

Den ekonomiska dimensionen handlar om att öka den ekonomiska tillväxten i vårt utvecklingsområde. På samma sätt ska också de sociala och miljömässiga aspekterna utvecklas, vilket omfattar bland annat sysselsättning, jämställdhet, integration, delaktighet och välfärd. Den miljömässiga dimensionen innefattar bland annat en positiv miljöutveckling i enlighet med miljö kvalitetsmålen inklusive god hälsa och livsmiljö.

Omställningen som behövs för att nå miljö- och klimatmål samt trygga välfärd samt uppnå de globala målen för hållbar utveckling skapar både utmaningar och möjligheter i vårt utvecklingsområde. Innovation och ny teknik längs med hela värdekedjan och framgångsrika cirkulära affärsmodeller baserade på efterfrågan och utbud, samt stark samverkan, är viktiga nycklar i omställningen.

Livsmiljö, boende och service:

Det finns stora möjligheter att stärka livsmiljön för både invånare och de som besöker vårt område genom exempelvis:

- Hållbar utveckling av naturen (hav, sjö, älv, berg, skog) som resurs
- Nyetableringar av fastigheter i attraktiva lägen
- Om/nybildande av bostäder för att skapa bostadsrotation och frigöra bostäder
- Utveckling av kollektivtrafik för enklare kommunikation till och inom utvecklingsområdet
- Integration och samverkan för att stärka bygderna och hela utvecklingsområdet
- Stimulera till aktivitet som höjer fysisk kapacitet och samvaro för individer för att främja ohälsa samt utanförskap

Fritid och kultur:

En variationsrik natur och kultur ger stort utrymme för utvecklingsmöjligheter för leverans av upplevelser eller rekreation.

Inom utvecklingsområdet finns många aktiva föreningar, många av dem väldigt framgångsrika och med högt engagemang och delaktigheten. För framtiden är det viktigt att vi fortsätter utveckla våra föreningar, med tydliga visioner för att skapa en attraktiv och stimulerande miljö, både för barn, ungdomar och vuxna att utvecklas i.

I övrigt ser vi stor potential enligt nedan:

- Möjliggör för skapande, underhåll och utveckling av upplevelser som produkt eller tjänst baserad på vårt områdes natur-resurser
- Utveckla det sociala engagemanget och organiseringen
- Utveckla aktiviteter för ökad hälsa, välbefinnande, rekreation och återhämtning
- Tillgängliggör kultur och upplevelser – paketering, digitalisering, synlighet
- Skapa förutsättningar för ökad samverkan lokalt mellan individer, bygder, föreningar, organisationer och företag för ökad kompetens- och erfarenhetsutbyte samt integration
- Möjliggör för skapandet av sociala mötesplatser för meningsfylld samvaro för människor utanför arbetslivet
- Stärk enskilda föreningar och organisationer samt samverkan mellan dessa

Sysselsättning och näringsliv:

Utvecklingsområdet präglas av en stark entreprenörsanda vilket genererat i många framgångsrika och anrika företag som är starka och etablerade varumärken både nationellt och internationellt. Denna anda lyfts under dialogmötena som en nyckeltillgång för att kunna tillvarata möjligheterna för fortsatt utveckling. Arbetsmarknaden inom området står inför stora utmaningar med en relativt hög arbetslöshet samtidigt som det är brist på arbetskraft inom många yrken, så att täppa igen gapen som uppstått vad det gäller att skapa arbets- och sysselsättningstillfällen samt främja kompetensutveckling är framgångsfaktorer.

- Möjliggör för företagsetableringar och utveckling för företag för att säkerställa arbetstillfällen
- Möjliggör för bi-sysslor vid sidan om ordinarie försörjning och verksamhet
- Utveckla samverkan/samordning för framgångsrik och hållbar näringsverksamhet
- Utveckla de lokala lärcentra och utveckla närheten till högskolor/universitet för att säkerställa kompetensbehovet

Ung i Hälsingebygden

Utvecklingsområdet präglas av framgångsrik Ung Företagssamhet (UF-företag) och det finns en stark entreprenörsanda hos våra unga som vi ser stor potential i.

- Möjliggör för unga nya företagare att våga satsa
- Utveckla möjlighet till flexibelt lärande och kompetensutveckling
- Möjliggör barn- och ungdomsverksamhet för att undvika tidig ohälsa, utanförskap och social distansering

Utveckling genom digitalisering:

Framtiden är digital, digitalisering och automation är de största drivkrafterna för omställning och kommer påverka de flesta enskilda individer, organisationer och företag på djupet. Viktigt är för utvecklingsområdet är att kunna tillhandahålla en digital infrastruktur med hög tillförlitlighet. Övriga identifierade utvecklingsområden inom digital transformation är:

- Utveckling av digitala tjänster och produkter med hög grad av innovation
- Skapa förutsättningar för distansarbete och möjliggör inflyttning
- Kompetensutveckling inom digital transformation
- Utveckling av nya sätt för samverkan, delaktighet, nätverk och plattformar

Klimat och hållbarhet

De globala klimatförändringarna påverkar utvecklingen inom utvecklingsområdet liksom världen i övrigt. Inom bygden ser vi konsekvenser i form av stora mängder nederbörd på kort tid, kortare vintersäsonger och förändrade livsmiljöer för djur och växter. Den allmänna debatten kring hållbarhet förändrar i allt högre grad människors konsumentbeteenden exempelvis då det gäller val av produkter och kommunikationer. Den globala osäkerheten och sårbarheten ökar behov av beredskap, säkerhet och självförsörjning.

- Utvecklingspotential för produktion av förnybar energi
- Möjliggör och skapa förutsättningar för en mer energieffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi
- ”Dela mera”-trenden och en ny ”grön våg”
- Potential för utveckling genom ökad efterfrågan på lokalt producerade varor och tjänster
- Möjliggör och skapa förutsättningar för mer självförsörjning
- Tillvarata ungas engagemang för hållbarhet, dvs ”Generation Greta”

Demografi och tillväxt:

Även om folkökningen på landsbygden har varit svagare i antalet personer räknat generellt, så har vårt utvecklingsområde ökat i antalet invånare sedan senaste utvecklingsstrategin skrevs för innevarande programperiod. Medellivslängden har ökat påtagligt och därmed har andelen äldre i vårt område ökat.

Tillväxten har under senare år varit svag inom utvecklingsområdet. En breddning till ett mer diversifierat näringsliv innebär möjligheter för länet i form av en mindre sårbar och mer attraktiv arbetsmarknad för alla, oavsett kön, ålder, förmågor eller bakgrund. För att fortsätta vara konkurrenskraftig och vidareutvecklas måste utmaningar, såsom omställning till en hållbar utveckling och att nyttja digitaliseringens möjligheter, utnyttjas till sin fulla potential.

- Flexibilitet och möjlighet till arbete på distans skapar förutsättningar för inflyttning av nya invånare och företag/organisationer
- Möjliggör för inflyttning, kompetenshöjning, attitydförändringar genom integration

5 Mål och insatsområden

Mål och insatsområden har definierats efter sammanställning av nuläges- och omvärldsanalys. Till hjälp för analysen har verktyget SWOT¹ använts. Dom övergripande målen definierar VAD som ska uppnås under programperioden 2023–2027 och insatsområdena beskriver HUR målet ska uppnås. De övergripande principerna (gällande för hela EU) genomsyrar hela utvecklingsstrategin och visionen anger utvecklingsområdets framtida tillstånd som vi vill uppnå.

Vision	" Tillsammans skapar vi livskvalitet och ett hållbart Hälsingland för alla"				
Övergripande principer	Hållbar utveckling	Likabehandling och icke-diskriminering		Likabehandling och icke-diskriminering	
Övergripande mål	Ökad samverkan	Förbättrad friskhet och hälsa	Bevarat och ökat antal invånare	Stärkt kompetensutveckling	Bevarande och fler arbets- och sysselsättningsfall
Insatsområden	Smarta landsbygder för alla	Attraktiva natur- och kulturmiljöer (livskvalitet) för besökare och invånare		Passionerat entreprenörskap	

5.1 Vision

En vision ska ange organisationens nuvarande och framtida mål och fungera som en guide för att hjälpa organisationen att fatta beslut som överensstämmer med dess målsättningar. En vision är dock mycket större än ett mål. Den ger en tydlig bild om vart vi är på väg och varför. En bra vision ska vara lätt att beskriva, inspirerande att följa och vara tydlig nog att underlätta i beslutsfattande.

” Tillsammans skapar vi livskvalitet och ett hållbart Hälsingland för alla”

Förhållningssättet att skapa vår vision har varit öppen och visionen har fått växa fram utifrån de behov och viljeriktningar som vi observerat under processen för framtagande av innehållet i strategin. I enkäterna samt dialogträffarna har samtliga fritt fått tänka kring temat ”vår bygd 2030” utifrån frågeställningar såsom ”hur vill jag att min bygd ser ut år 2030” eller ”det här skulle göra att jag vill bo kvar”.

Visionen tar sikte mot en tänkt ”destination” där hållbarhet och livskvalitet ska inspirera till ökad samverkan på alla plan för att skapa delaktighet och engagemang för en kreativ landsbygdsutveckling för alla. Vi tycker det är viktigt att värna om både de människor som är bosatta i bygden och de som besöker vår vackra bygd.

I Hälsingland är vi öppna och nyfikna på olika människors tankar och idéer och **tillsammans**, genom stark samverkan, skapar vi erfarenhetsutbyte och synergier i ett kontinuerligt nätverkande.

Livskvaliteten har såklart olika betydelser för olika individer, men formar en miljö där vi kan leva våra liv tillsammans på våra individuella villkor för att må bra, vara glada och tacksamma.

Ett **hållbart Hälsingland** månar om att vi ser naturen, kulturen och människorna som resurser. En balans av stabilitet och tillväxt, där människor ges utrymme till utveckling på sina villkor i en miljö där vi är rädda om vår vackra natur och månar om och fortsätter utveckla vårt fantastiska kulturarv.

5.2 Övergripande principer

Strategin ska i alla sina delar sträva efter de övergripande principer som gäller inom EU. Det handlar om grundläggande rättigheter och tillgänglighet men också om hållbar utveckling. Principerna är följande:

- **Hållbar utveckling.** Strategin ska sträva efter att stödja hållbar utveckling enligt unionens arbete för att bevara, skydda och förbättra miljöns kvalitet och med hänsyn till principen att förorenaren betalar.
- **Likabehandling och icke-diskriminering.** Strategin ska sträva efter att bekämpa diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning och inte stödja åtgärder som bidrar till någon form av segregering.
- **Jämställdhet mellan kvinnor och män.** Strategin ska sträva efter att undanröja ojämlikhet och främja jämställdhet mellan kvinnor och män samt integrera ett genusperspektiv.

5.3 Övergripande mål

Våra övergripande mål, och därtill kopplade insatsområden, bygger på en kombination av statistik och mötesdeltagares och övriga intressenters upplevda förhållanden och behov utifrån ett underifrånperspektiv. De fem övergripande målen är:

- Ökad samverkan
- Förbättrad friskhet och hälsa
- Bevarat och ökat antal invånare
- Stärkt kompetensutveckling
- Bevarade och fler arbets- och sysselsättningstillfällen

Dessa övergripande mål sammanfaller väl samman med de övergripande målen för Landsbygdsfonden där Leaderåtgärdens roll är att främja sysselsättning, tillväxt, social delaktighet och lokal utveckling i landsbygdsområden, inbegripen bioekonomi och hållbart skogsbruk.

De övergripande målen leder till Utveckling Hälsingebygdens vision och har koppling till nulägesanalysens behov och spegling emot Agenda 2030 målen samt befintliga lokala och regionala utvecklingsplaner. Målen ska vara specifika och möjligt mätbara.

5.3.1 Ökad samverkan

Ökad samverkan inom och mellan lokala bygder och omvärlden. Det lokala och globala är inte ömsesidigt uteslutande och kan heller inte vara det i vår alltmer globaliserade värld. Vi har dagligen kontakt med produkter och tjänster från världens alla hörn och det är av vikt att säkerställa att man på ett hållbart sätt tillvaratar på vad detta innebär i termer av möjligheter och utmaningar. För att inte tappa den lokala samverkan i en globaliserad värld vill vi satsa på en utökad lokal samverkan sida vid sida med utbyten och nätverk nationellt/internationellt. För att säkerställa våra lokalsamhällens överlevnad i en föränderlig värld tror vi på samverkanslösningar inom alla samhällets sektorer.

Ökad samverkan omfattar föredömlig inkludering av alla i samhället. Inkludering handlar om att alla delar av en helhet på riktigt deltar i att forma de gemensamma förutsättningarna. En framtidsbygd ser behovet av att alla människor ska finnas representerade. Delaktighet skapar i sin tur stolthet, och ansvarskänsla, vilket skapar en positiv spiral av utveckling.

5.3.2 Förbättrad friskhet och hälsa

Människors hälsa är inte bara en fråga för vården. Det är en fråga för vårt utvecklingsområde där vi har förhållandevis högt ohälsotal enligt statistiken. Ett ökat utanförskap och ett ohållbart användande av humankapital leder till ohälsa i både kropp och själ. Genom att satsa på att bygga vårt utvecklingsområde som inkluderar alla kan vi bryta utanförskapet och ensamheten. Genom att lägga grunden för en meningsfull tillvaro på såväl arbetstid som fritid i våra lokalsamhällen tror vi på en förbättrad hälsa och friskhet. Ett övergripande mål om ökad friskhet och hälsa på landsbygden faller sig naturligt, och sett ur ett underifrånperspektiv det som allting handlar om. Vi vill genom Leadermetoder stärka den sociala delaktigheten genom exempelvis utveckling av föreningslivet, skapa sociala mötesplatser, idrott, naturvårdsåtgärder och genom nätverkande och samarbeten både inom och mellan olika sektorer. Vi tror på människans idériakedom och innovationskraft i skapandet av en ökad livskvalitet på landsbygden.

5.3.3 Bevarat och ökat antal invånare

Intresset för landsbygden och trenden att vi individer eftersöker upplevelser och ett aktivt fritidsliv högre och högre, tillgängliggör vårt utvecklingsområde som en attraktiv plats att leva och verka på idag och i framtiden. En viktig parameter för att uppnå detta mål är att säkerställa skolor, bostäder, affärer och annan service för ett långsiktigt och hållbart invånarantal. Genom Leadermetoden vill vi stärka den smarta bygdeutvecklingen och få lokala krafter att gå från ord till handling för att säkerställa att utvecklingsområdet levererar den tillgänglighet som krävs för att göra området attraktivt för våra invånare och potentiella invånare.

5.3.4 Stärkt kompetensutveckling

I nulägesanalysen har det framkommit att företag och organisationer inom utvecklingsområdet t ex lantbruk, industri, hantverk, tjänste- och serviceyrken idag har svårt att finna rätt arbetskraft lokalt. Vi ska genom att koppla samman utbildning med näringsens behov synliggöra de olika arbetsmöjligheter som finns i vårt område för att göra det möjligt för näringsidkaren att finna rätt arbetskraft.

Vi ska underlätta kompetensöverföring för att främja generationsväxlingar och lärande mellan olika led inom t ex produkt-, service- och tjänsteutveckling. Genom initiativ kan vi skapa kunskapsnoder som möjliggör möten mellan forskning, universitet, högskolor, folkhögskolor och övriga lärosäten. Innovativa metoder som

sammanför exempelvis småskalig näring med unga. Entreprenörer kan också här få kunskap om forskningsresultat, vilket kan leda till utveckling av nya produkter.

5.3.5 Bevarade och fler arbets- och sysselsättningstillfällen

Att arbetsmarknaden breddas och nya företag kommer till är grunden för inflyttning och utveckling av vårt utvecklingsområde. Attraktivitet skapar förutsättningar för tillväxt. Områdets attraktivitet avgörs till exempel av förmågan att locka nya invånare, få de redan boende att stanna kvar, att befintliga företag stannar och nya tillkommer. För en breddad arbetsmarknad ska kunna skapas behöver området vara attraktivt, och för att ett område ska vara attraktivt behöver det finnas en breddad arbetsmarknad. Lokalt ledd utveckling behöver därför arbeta med att både skapa ett gott entreprenörsklimat och en högre attraktivitet i området, för att förbättra möjligheterna för en hållbar näringslivsutveckling och därmed bevarade och fler arbets- och sysselsättningstillfällen på del- eller heltid.

5.4 Insatsområden

Beskrivning av de insatsområden som identifierat som utgör strategins verktyg och anger inom vilka områden som utvecklingsinsatserna ska ske.

Insatsområden utgör strategins verktyg och beskriver hur de övergripande målen ska uppnås. I den strukturomvandling som pågår har tre insatsområden identifierats baserade på de lokala behov och utvecklingsmöjligheter som återfinns i området. Insatsområdena syftar till möjlighet att frigöra den initiativkraft och engagemang för landsbygdsutveckling för att möta de förändringar som pågår runt omkring oss idag och inom kommande programperiod. De föreslagna insatsområdena är:

- Smarta landsbygder för alla
- Attraktiva natur- och kulturmiljöer (livskvalitet) för besökare och invånare
- Passionerat entreprenörskap

5.4.1 Smarta landsbygder för alla

Vi vill arbeta med att bygga upp en smart landsbygd genom att ta fram nya lösningar för framtiden för att stärka utvecklingsområdets konkurrenskraft och attraktivitet både för individ, förening, organisation och/eller företag. Insatsområdet syftar till att stödja utvecklingsinsatser som stärker och utvecklar landsbygden hållbart genom innovativa lösningar och idéer på lokala utmaningar. Genom att stötta forskning, kompetensutveckling och innovation ska vi stimulera till nytänkande och nya tekniska lösningar för en hållbar utveckling av området. Smarta landsbygder gynnas av samarbete och nätverkande med andra landsbygder och städer. Insatsområdet kan bidra till utveckling inom digital transformation med koppling till produkter, tjänster, service och tillgänglighet. Initiativ inom ramen för insatsområdet kan skapa förutsättningar för ökad samverkan, förbättrad friskhet/hälsa, stärkt kompetensutveckling, bevarat och ökat antal invånare samt bidra till bevarade och fler arbetstillfällen och sysselsättning.

5.4.2 Attraktiva natur- och kulturmiljöer (livskvalitet) för besökare och invånare

Ökad livskvalitet är ett starkt incitament för att välja landsbygden i stället för stad/tätort. Upplevelser är allt viktigare för oss individer och trenden går mot att vi mer och mer väljer vår bostadsort och vart vi väljer att spendera vår fritid utifrån möjligheterna till aktivitet och innehållsrik dag i en attraktiv natur- och kulturmiljö. Det räcker dock inte med lugn och ro samt vacker natur. Det finns ett starkt behov av innovativa lösningar gällande service och tillgänglighet på landsbygden. En blandning av arbetsplatser, handel, skolor, företags-, förenings- och fritidsutbud med mötesplatser, positiv marknadsföring och olika boendeformer skapar livskvalitet på landsbygden. Vi tror på människans idériakedom och innovationskraft i skapandet av en ökad livskvalitet på landsbygden. Det är viktigt att poängtera att all utveckling ska ske i alla dimensioner dvs miljömässigt, socialt och ekonomiskt. Insatsområdet syftar till att möjliggöra livskvalitet för både invånare och besökare och insatsområdet kan bidra till utveckling inom tillgänglighet, attraktivitet och folkhälsa. Initiativ inom ramen för insatsområdet kan skapa förutsättningar för ökad samverkan, förbättrad friskhet/hälsa, stärkt kompetensutveckling, bevarat och ökat antal invånare samt bidra till bevarade och fler arbetstillfällen och sysselsättning.

5.4.3 Passionerat entreprenörskap

Inom utvecklingsområdet finns många eldsjälar med ett stort engagemang och en stark drivkraft. Entreprenörskapet sträcker sig över flertalet branscher och verksamheter och vi ser en stor potential i förvaltning och utveckling av befintliga företag samt initiativ för fler antal nystartade företag. Inom utvecklingsområdet ser vi stor potential att samverka kring utveckling och innovativa lösningar för att skapa lönsamhet, kontinuitet och hållbarhet. En samverkan som ska möjliggöra det passionerade entreprenörskapet och skapa både vilja och mod att starta upp nya verksamheter. Samverkan som även kommer möjliggöra kompetensförstärkning och erfarenhetsutbyte inom ämnet entreprenörskap och affärsutveckling. Med god lönsamhet och hållbarhet skapas fler arbetstillfällen och kontinuitet i företags och verksamheters utveckling. Initiativ inom ramen för insatsområdet kan skapa förutsättningar för ökad samverkan, förbättrad friskhet/hälsa, stärkt kompetensutveckling, bevarat och ökat antal invånare samt bidra till bevarade och fler arbetstillfällen och sysselsättning.

6 Nästa steg

Den remiss du just läst är en viktig del i förankring och säkerställande av dess innehåll i den lokala utvecklingsstrategin för programperioden 2023-2027. Tillsammans ska vi forma innehållet i utvecklingsstrategin för att verifiera att den slutgiltiga versionen bidrar till att:

”Tillsammans skapar vi livskvalitet och ett hållbart Hälsingland för alla”

Din åsikt är viktig, så vi tar tacksamt emot dina tankar, idéer och reflektioner till [mailto:info@utvecklinghalsingebygden.se?subject=Angående remiss för ny utvecklingsstrategi](mailto:info@utvecklinghalsingebygden.se?subject=Angående%20remiss%20för%20ny%20utvecklingsstrategi)

Remissperioden pågår fram till och med den 31 augusti 2021. Därefter kommer strategin att utifrån inkomna synpunkter eventuellt justeras, utvecklas och slutgiltigt sammanställas, för att senast skickas till Jordbruksverket den 15 oktober 2021.